

กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน Management Strategies Community Participation of Community Police

สถยศักดิ์ สายสวาท*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวภา บัวเวช**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญญา ยืนยาว***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน 2) กำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน 3) วิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัจจัยความสำเร็จก่อนนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (mixed method) ใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ วิธีการดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน และขั้นตอนที่ 3 การปรับร่างกลยุทธ์และยืนยันกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ประชากร ได้แก่ ตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม ครอบคลุม 12 สถานีตำรวจ 95 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำแนกผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมตำแหน่งผู้กำกับการ (หัวหน้าสถานีตำรวจ) 12 คน รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันและปราบปราม 12 คน รวม 24 คน ใช้วิธีการเลือกผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นตัวแทน 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ ด้านชุมชน ด้านศาสนา ด้านสถานศึกษา และตำรวจชุมชน ด้านละ 95 คน รวมทั้งสิ้น 380 คน กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมกันยกร่างกลยุทธ์ ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชน ศาสนา สถานศึกษา และตำรวจชุมชน ด้านละ 2 คน รวม 8 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญปรับร่างกลยุทธ์และยืนยัน กลยุทธ์ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านพัฒนาชุมชน ด้านละ 1 คน ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนชุมชน ศาสนา สถานศึกษาและตำรวจชุมชน อีกด้านละ 1 คน รวม 7 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 4 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบวิเคราะห์ SWOT analysis และ 4) แบบยืนยันกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล ประกอบด้วย 1) การมีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน 2) การติดต่อสื่อสารกับชุมชน 3) การรู้จักชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วม 4) การให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านที่ 5) ความร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ กลยุทธ์ที่ 1 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการจัดการความรู้ชุมชน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาแนวทางการสื่อสารกับชุมชน และกลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมพัฒนาองค์กรชุมชน และเครือข่ายความร่วมมือ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหาร, การมีส่วนร่วม, ชุมชน, ตำรวจชุมชน

* ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

** ประธานโปรแกรมนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*** ผู้อำนวยการสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การประเมินกลยุทธ์ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องกันโดยมีความเห็นว่า กลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the participation situation with community of community police. 2) establish a community strategy with community of community police. and 3) analyze the synthesis of success factors before applying the strategy. The mixed method approach was used to collect both the qualitative and quantitative data. There are 3 stages of research. 1) studying the situation of participation in the community of the community police, 2) drafting strategies of participation with the community of the community police, and 3) improving the draft and confirmation of the strategies. The population included 95 groups of community police of 12 police stations under the jurisdiction of Nakhon Pathom provincial police. The samples giving data were divided into 4 sub-groups; 1) 24 interviewees, purposively selected from the 12 superintendents, and 12 deputy superintendents on prevention and suppression from the 12 police stations; 2) 380 questionnaire respondents divided into 4 sub-groups include the sub-group on community, the sub-group on religion, the sub-group on education and the sub-group of the community police, 95 persons each; 3) 8 experts, purposively selected, who drafted the strategy together; and 4) 7 experts, purposively selected, who improved and confirmed the draft of the strategy. The research instruments built by the researcher were 1) a semi-structure interview, 2) a 5-rating scale questionnaire, and 3) a form of SWOT Analysis. and 4) a form of the strategy confirmation. The statistics used included frequency, per cent, mean, standard deviation, and content analysis for the data from the interview.

The findings showed that:

1. community participation of community police comply with the information included. 1) human relations with the community; 2) Communication with the community; 3) knowing the community for participation; 4) assistance to the community, in over all, was at a high level; except 5) the cooperation with the community, in over all, was at a moderate level.

2. The community police's strategic participation with the community in 4 main strategies, namely, participation in supporting strong community, knowledge management in community, development of communication means with the community, and encouragement of building community organizations and cooperation networks, all experts have agreed that the 4 strategies are appropriate. possible and it is useful to apply.

Keywords: management strategies, community participation, community police

ภูมิหลัง

สภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาสังคมโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น อาชญากรมีเทคนิควิธีใหม่ๆ ในการก่ออาชญากรรม มีวิธีการก่อเหตุที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ยากต่อการติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้

การป้องกันไม่ให้อาชญากรก่ออาชญากรรมได้ จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด ง่ายต่อการปฏิบัติ ประหยัดต่อการใช้งบประมาณ ในการติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในงานด้านการป้องกันอาชญากรรมที่ตั้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากประชาชนทุกคน ในสังคมจะเป็นพลังที่สำคัญ และเป็นพลังความร่วมมือที่ดีที่สุด สังคมใดพบว่าสมาชิกในสังคมให้ความร่วมมือมาก จะทำให้สังคมนั้นเกิดปัญหาน้อย ในทางกลับกันหากสังคมใดสมาชิกในสังคมไม่มีการให้ความร่วมมือ สังคมนั้นก็จะเกิดปัญหามากมาย รวมทั้งปัญหาอาชญากรรมด้วย ความร่วมมือที่ว่านั้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การมีส่วนร่วม”

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง ให้ข้าราชการตำรวจมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุข ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และอำนวยความสะดวกธรรมแก่ประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ดังกล่าว จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2564) โดยได้นำปัญหาและปัจจัย ที่เกี่ยวข้องมาทบทวน ศึกษา วิเคราะห์พิจารณา จัดทำให้อสอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สถานภาพขององค์กร ที่ต้องการในอนาคต ซึ่งพบว่าจุดแข็งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีกำลังพลมาก และมีหน่วยงานหลักโดยเฉพาะสถานีตำรวจ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ มีการทำงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ทำให้องค์กรตำรวจสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกภารกิจ แต่ในทางกลับกัน เพราะขนาดขององค์กรที่ใหญ่ มีสายการบังคับบัญชาที่ยาว ทำให้การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ ตลอดจนการบริหารจัดการ มีความซับซ้อน เกิดปัญหา ไม่มีเอกภาพ ในการบังคับบัญชา นอกจากนี้การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ผ่านมา มักมีเสียงสะท้อนจากสาธารณชน ในเรื่องของมาตรฐาน และความโปร่งใส ในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผลทำให้ไม่ได้รับความเชื่อมั่น ศรัทธาจากประชาชนเท่าที่ควร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยกกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติการหลัก เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล 2) พัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน 3) สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ และ 4) สร้างความเข้มแข็งในการบริหาร (แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560: ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564, หน้า 4)

ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดไว้ว่า “สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการของตำรวจเพื่อป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชน ตามความเหมาะสม และความต้องการ ของแต่ละพื้นที่” ต่อมาคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) ได้แก้ไขความในมาตรานี้ใหม่ว่า “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดระเบียบการบริหาร การปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และชุมชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย งบประมาณ และอาสาสมัคร ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของตำรวจ” (ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 111/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ระบุไว้ว่า “สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ” ฉะนั้น การปฏิบัติงานของตำรวจ จะต้องเปิดโอกาสให้เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการ โดยมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด บุรณาการกลไกที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร ให้มีการเชื่อมโยง การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

จากประสบการณ์การทำงานด้านการให้บริการแก่ประชาชนในอาชีพตำรวจของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่า การให้บริการประชาชนของข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจชุมชน ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ยังไม่ บรรลุผลตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ตำรวจชุมชนที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด กลับถูกมองว่าอยู่ห่างไกล ในความรู้สึกของชุมชน ประชาชนในชุมชนเข้าถึงตำรวจชุมชน ได้ยาก เมื่อประชาชนในชุมชนมีปัญหา มาพบเพื่อขอ ความช่วยเหลือจากตำรวจชุมชน ตำรวจชุมชนมักจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการแนะนำให้ประชาชนไปพบพนักงานสอบสวน ที่สถานีตำรวจ ทำให้ภาระงานไปรวมอยู่ที่สถานีตำรวจ ซึ่งมีการกักขังมากอยู่แล้ว ประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ สัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจตำแหน่งผู้กำกับการที่ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีตำรวจ และ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของตำรวจชุมชน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม จำนวน 12 สถานีตำรวจ ได้แก่ 1) สถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม 2) สถานีตำรวจภูธรกำแพงแสน 3) สถานีตำรวจภูธร บางเลน 4) สถานี ตำรวจภูธรดอนตูม 5) สถานีตำรวจภูธรสามพราน 6) สถานีตำรวจภูธรนครชัยศรี 7) สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล 8) สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว 9) สถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อ 10) สถานีตำรวจภูธร ตามควายเผือก 11) สถานี ตำรวจภูธรบางหลวง และ 12) สถานีตำรวจภูธรกระต๊อบ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจาก การที่ตำรวจชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชน แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงกลาง ศตวรรษที่ 20 ในยุคตำรวจชุมชน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยผ่านหลักการของหุ้นส่วนของชุมชน (community partnership) โดยตำรวจชุมชนนั้นจะต้องทำงาน ในเชิงประชาธิปไตย ซึ่งต้องแสวงหาความร่วมมือจากเอกชน พหุภาคี นักธุรกิจ ประชาชน และหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น มาร่วมกันรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเอง ดังนั้น การสร้างความเป็นมิตรกับชุมชน ตำรวจชุมชนจะต้องสร้าง ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการควบคุม และป้องกันอาชญากรรม (รายงาน การประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ พ.ศ. 2558 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2558, หน้า 17)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหาร แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน” เพื่อให้ตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม นำกลยุทธ์ไปบริหาร การมีส่วนร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นไปที่การมีส่วนร่วมกับชุมชนในทุกมิติ

คำถามการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัจจัยความสำเร็จก่อนนำกลยุทธ์ไปใช้

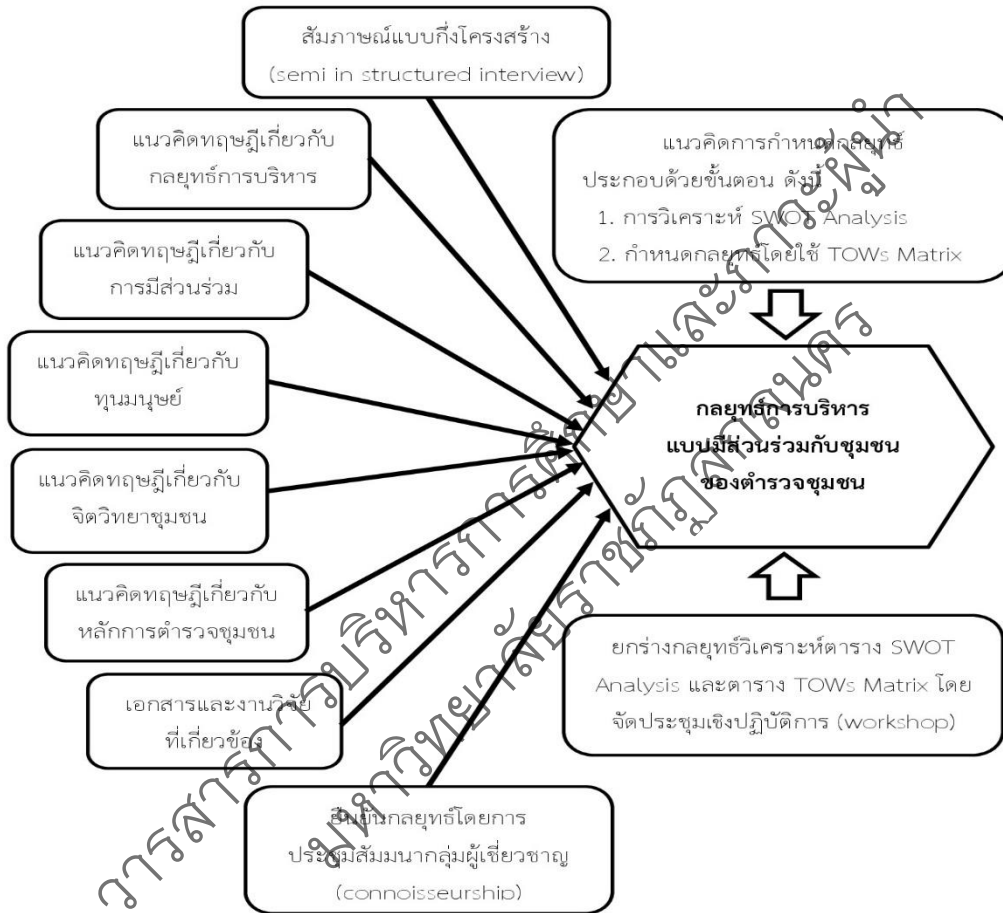
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตำรวจชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัจจัยความสำเร็จก่อนนำกลยุทธ์ไปใช้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนมนุษย์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาชุมชน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการตำรวจชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ การยกร่างกลยุทธ์ และการยืนยันกลยุทธ์ รวมถึงการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการมีส่วนร่วม และศึกษาวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi in structured interview) ผลลัพธ์ที่ได้คือสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน

ระยะที่ 2 ยกร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ได้ร่างกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน จากการวิเคราะห์ SWOT analysis และ TOWs Matrix

ระยะที่ 3 ยืนยันกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยนำกลยุทธ์ที่ได้ไปประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) เพื่อยืนยันและให้ได้ว่าซึ่งกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ตำรวจชุมชนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมครอบคลุม 12 สถานีตำรวจ 95 แห่ง
2. กลุ่มตัวอย่างจำแนกผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร (หัวหน้าสถานีตำรวจ) 12 คน รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันและปราบปราม 12 คน รวม 24 คน ใช้วิธีการเลือกผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแยกเป็นตัวแทน 4 กลุ่มย่อย ได้แก่ ชุมชน (บ้าน) ศาสนา (วัด) สถานศึกษา (โรงเรียน) และตำรวจชุมชน กลุ่มละ 95 คน รวมทั้งสิ้น 380 คน กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมกันยกร่างกลยุทธ์ ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน และกลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิปรับร่างกลยุทธ์และยืนยันกลยุทธ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวม 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ตอน ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบวิเคราะห์ SWOT Analysis 4) แบบยืนยันกลยุทธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ไปเก็บข้อมูลตามที่กำหนดไว้
3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 4 กลุ่ม ด้วยตนเอง สำหรับการส่งแบบสอบถามให้แก่ตำรวจชุมชน ลงด้วยตนเองในโอกาสการประชุมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม และขอรับแบบสอบถามกลับคืน
4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. สภาพการณ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 1) การมีมนุษย์สัมพันธ์กับชุมชน 2) การติดต่อสื่อสารกับชุมชน 3) การรู้จักชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วม 4) การให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน

โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านที่ 5) ความร่วมมือกับชุมชน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ คือ
1) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง 2) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้ชุมชน 3) กลยุทธ์การพัฒนาแนวทางการสื่อสารกับชุมชน และ 4) กลยุทธ์การส่งเสริมพัฒนาองค์กรชุมชน และเครือข่ายความร่วมมือ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน และสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชนมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 1) การมีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน 2) การติดต่อสื่อสารกับชุมชน 3) การรู้จักชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วม 4) การให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน และ 5) ความร่วมมือกับชุมชน โดยกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์สามารถสรุปได้เป็น 3 ชั้น ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลเชิงทฤษฎี 2) สำรวจความคิดเห็นสภาพการณ์มีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน 3) ยกวางกลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนที่สอดคล้องกับการสร้างกลยุทธ์และการหาความตรงของกลยุทธ์ ตามแนวคิดของ Certo (2000, p. 55) กล่าวว่า กระบวนการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร จากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ, Pitt & Lei (2000, p. 6) กล่าวว่า กลยุทธ์จะถูกออกแบบเพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จ โดยมีความได้เปรียบ และมีประสิทธิภาพเหนือคู่แข่ง, Schermerhorn (2002, p. 203) กล่าวว่า กลยุทธ์ เป็นตัวกำหนดทิศทาง การดำเนินการในระยะยาว และเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรที่มีให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน และได้เปรียบทางการแข่งขัน, Drucker (2001, p. 13) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำให้มนุษย์สามารถทำงานร่วมกันได้ โดยดึงเอาจุดเด่นของแต่ละคนมาใช้ในการทำงาน และลดจุดอ่อนของแต่ละคนที่มีอยู่ในการทำงาน หรือนำทฤษฎีต่างๆ มาประยุกต์ใช้, Reeder (1974, p. 39) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกันในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมเป็นกลุ่ม, WHO/UNICEF (1975: 4) กล่าวว่า กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบ ในกิจกรรมที่กระทำในกลุ่ม, Cohen & Uphoff (1981, p. 6) กล่าวว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา และลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธไชยันต์ พรหมนิกร (2554, p. 75) กล่าวว่า การที่ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาความเป็นอยู่และอาชีพของตนเอง โดยเป็นผู้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น คือ ร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ร่วมพัฒนาร่วมประเมิน และร่วมรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของเทพพนม ชมอำวุธ (2556, หน้า 49) กล่าวว่า การที่ประชาชนต้องเข้าไปสนับสนุนการบริหารงานตามนโยบายของรัฐ ซึ่งกำหนดบทบาททางสังคม โดยการคัดเลือกบุคคลเข้าไปเป็นตัวแทนของตนเอง เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทน ในการบริหารงานระดับประเทศ สภาพการณ์มีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ คงนิล (2558, หน้า 45-47) กล่าวว่า 1) การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 2) ด้านกำลังพล 3) งบประมาณ 4) เครื่องมือเครื่องใช้ 5) วิชาความรู้ 6) การติดตามประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมล นามบ้อง และวิจิตร ตรีสอน (2560, หน้า 60-61) กล่าวว่า 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาและเสนอความต้องการของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประชุมวางแผน 3) การดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ 4) การมีส่วนร่วม

ในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และกิจกรรมการพัฒนาชุมชน 5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการตรวจสอบและติดตามประเมินผล

2. ผลการศึกษากลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

2.1 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ผลการศึกษาพบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญญา แสงพุ่ม (2556, หน้า 302-359) การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สำคัญมี 8 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจเจกบุคคล ด้านชุมชน ด้านพ่อหลวงของแผ่นดิน ด้านศาสนา ด้านค่านิยมและวัฒนธรรม ด้านกฎระเบียบ ด้านกระบวนการสื่อสาร และด้านเครือข่ายการทำงาน

2.2 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้ชุมชน ผลการศึกษามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ เหล่ารักผล (2553, หน้า 318-332) ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ในทุกระดับขององค์กร 2) พัฒนาโรงเรียนในเครือมูลนิธิให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) ส่งเสริมโครงสร้างการบริหาร ภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ 4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ 5) สร้างเครือข่ายภายในและภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดการความรู้

2.3 กลยุทธ์การพัฒนาแนวทางการสื่อสารกับชุมชน ผลการศึกษามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา ศรีพันธ์ (2555, หน้า 15-19) การพัฒนาแนวทางการสื่อสารกับชุมชนประกอบด้วย 4 ระยะ 1) การประเมินการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วม 2) การออกแบบกลยุทธ์การสื่อสารแบบการมีส่วนร่วม 3) การปฏิบัติกิจกรรมการสื่อสาร และ 4) การติดตามและการประเมินผล ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ระดับชุมชน การบูรณาการข้อมูลข่าวสาร ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุกภาคส่วนโดยมีการสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

2.4 การส่งเสริมพัฒนาองค์กรชุมชน และเครือข่ายความร่วมมือ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล จันทร์แก้ว (2555, หน้า 188-195) การส่งเสริมพัฒนาองค์กรชุมชน และเครือข่ายความร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำ 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนา 3) การทดลองรูปแบบการพัฒนา 4) การพัฒนารูปแบบการพัฒนา และ 5) การประเมินรูปแบบการพัฒนาการเป็นผู้นำการเรียนรู้แบบทีมสร้างความคิดสร้างสรรค์ การบริหารความเสี่ยง และมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม สามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ในการบริหาร กลยุทธ์การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

1.2 ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม สามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้น

1.3 หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ให้เป็นไปตามบริบทของสถานีตำรวจอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการทวิวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน ทั้งข้อดี และข้อด้อยของงานวิจัยเล่มนี้ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหา และไม่สามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ และนำไปแก้ไขปรับปรุงในงานวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่กว่านี้ หรือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในบริบทอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมกับชุมชนของตำรวจชุมชน อย่างยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนัญญ์ แสงพุ่ม. (2556). การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน:การศึกษาเพื่อสร้างทุนจากข้อมูลกรณีชุมชนท่องเที่ยวตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ วท.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชำนาญ เหล่ารักผล. (2553). การพัฒนาศาสตร์การจัดการความรู้ สำหรับโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. ค้นเมื่อ 9 มกราคม 2561, จาก <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan60.pdf>
- เทพพนม ช่มอาวุธ. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วสัน คงนิล. (2558). อาสาสมัครตำรวจชุมชนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคาแร่ระบาดยาเสพติดในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2561, จาก http://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/TU.the.2015.905
- ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับที่ 111/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557. ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2561, จาก http://library2.parliament.go.th/giventake /content_ncpo/ncpo-order111-2557.pdf
- ยุทธชัยยันต์ พรหมนิกร. (2554). รูปแบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนบนพื้นฐานการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ป่าชุมชนดงมัน จังหวัดยโสธร. ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2561, จาก http://newtdc.thailis.or.th/result.aspx?ntk =subject_facet1&ntt=%20
- รายงานการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ พ.ศ. 2558 ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2561, จาก <http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/--1/-2558/37--2558/file>
- อัจฉรา ศรีพันธ์. (2555). กลยุทธ์การสื่อสารแบบการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทย. ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/BECJournal/article/view/54430>
- Certo, S. C. (2000). *Modern Management*. New Jersey: Prentice-Hall

- Cohen , J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Drucker. (2001). *The Essential Drucker: Management*. The Individual and Society Hardcover – 25 Jun 2001
- Pitts, Robert A. (2000). *Strategic management : building and sustaining competitive advantage*. English, Book, Illustrated edition.
- Schermerhorn, J. R. (2002). *Management*. (7 thed.).New York: John Wiley & Sons, Inc.
- William W. Reeder. b(1974). *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State*. Cornell University.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี